

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Sorin Vidan

Corectură: Daniel Mitran

Tehnoredactare: Adriana Vlădescu

Prepress: Marius Badea

Coperta colecției: Ionuț Broșțianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ILIE, DIANA ANDREEA

Zbor prin lucarna spartă / Diana Andreea Ilie. - Pitești :

Paralela 45, 2016

ISBN 978-973-47-2318-8

821.135.1-31

Copyright © Editura Paralela 45, 2016, pentru prezenta ediție

DIANA ANDREEA ILIE

Deși este despre timpuri demult trecute, această poveste este, de fapt, despre șansa pe care orice timp trebuie să o dea copilăriei...

ZBOR PRIN LUCARNA SPARTĂ

CUPRINS

Partea I. Un ocean și-o mare / 7

Decembrie 1989, la malul Oceanului Atlantic / 9

Februarie 1990, la malul Mării Negre / 10

Februarie 1990, Lisabona, Portugalia / 17

Martie 1990, la malul Mării Negre / 23

Martie 1990, Sintra, Portugalia / 38

Partea a II-a. Băiatul adus de mare / 47

Aprilie 1990, la malul Mării Negre / 49

Partea a III-a. Oceanul de dincolo de mare / 141

August 1990, Toronto, Canada / 143

August 1990, la malul Mării Negre / 162

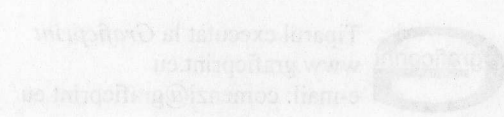
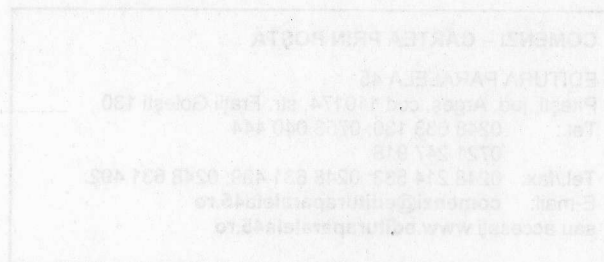
Octombrie 1990, la malul Mării Negre / 196

Matei zămbeste:

— Și căpă o să vii pe la noi, e să mai viți să fii secundul meu, da?

— Da, Matei, voi fi mereu secundul tău! Iar Ana o să te ajute la pian pe corabie!

— Vom naviga pe toate mările și oceanele lumii! Dar asta tot ce vom căuta va fi să cunoaștem cele mai frumoase locuri din lumea asta! Pentru că mi-am găsit deja Tatăl. Mi-am găsit familia!

Partea I

Un ocean și-o mare

Partea I

Un ocean și-o mare

Decembrie 1989, la malul Oceanului Atlantic

Un cântec fredonat. O mașină gonește pe un drum de coastă. La volan, Catarina e fericită, cântă. Zâmbește privind oceanul undindu-se în lumina slabă a apusului, îi place să-l vadă cum trăiește, cum uneori se revoltă și cum alteori, e liniștit și lucește ușor, confundându-se cu adâncul cerului. A crescut lângă ocean și a învățat să-l înțeleagă, dar azi e mult prea fericită...

Se întoarce acasă, la Sintra, un orașel în apropiere de Cabo da Roca, după o zi petrecută în Lisabona în căutarea cadourilor de Crăciun. A găsit cadoul perfect pentru soțul ei care o așteaptă și care, probabil, acum cântă la pian, compunând o nouă melodie... Iar în minte îi vine rapid una dintre melodiile lui luminoase și începe să o fredoneze: simte la fiecare sunet o clapă a pianului și parcă vede cum clapele sunt apăsate ușor, cu tact și fluiditate ca și cum ar atinge ceva catifelat, ca forma valurilor oceanului într-o briză ușoară și răcoroasă. Continuă să cânte și...

...O clipă de neatenție, o lovitură puternică, negru de nepătruns...

Vede totul ca printr-un flash: a virat la dreapta, a fost lovită cu putere și aruncată din mașină, a văzut, într-o fracțiune de secundă, un camion, iar apoi i s-a întipărit adânc în minte o imagine neagră. Impactul a fost atât de puternic și atât de rapid, încât nu mai poate face nimic. Nu-și mai simte corpul, nu se mai poate mișca. Subconștientul, însă, încă lucrează: pe fundalul acelei imagini negre răsună ecoul unui pian, dar nu e melodia luminoasă a soțului ei. Sunete ascuțite îi sfâșie mintea, sunt sunete de pian dezacordat, chinuite și stranii, venite de undeva de departe, de unde nimeni nu știe. Ar vrea să-și astupe urechile, dar nu poate și, la ce bun? Aceste sunete dure sunt în mintea ei și capătă o rezonanță din ce în ce mai mare. Simte o apăsare la fiecare sunet dezacordat și parcă

imaginea neagră se clatină. În subconștientul ei, are impresia că așa sună viața, scurgându-se: cineva, dincolo de perdeaua neagră, apasă dur clapele unui pian dezacordat, iar de fiecare dată, o altă clapă. Când se termină clapele acestui pian? Și ce este acest pian?... Viața scurgându-se?

Un accident absurd! Un camion care venea de pe contrasens a virat în același timp cu ea, tăind curba într-un scrâșnet puternic de roți, în încercarea de-a opri dezastrul. Prea târziu, însă. Prea târziu cu o clipă... O clipă doar... după atâta fericire!

Ce fericire înșelătoare! Ce ocean înșelător! Apa lui e rece și lumina apusului e rece, iar valurile nu mai au sunetul zbuciumului adâncurilor, cerul nu se mai confundă cu apa, e un ocean întors invers sub care se aud ascuțite sunete de pian dezacordat, ca niște cioburi... Asemeni cioburilor parbrizului spart.

*

...Sunete de cioburi se aud și la mii de kilometri distanță. Într-un colț de lume mărginit de mare începe Revoluția.

Februarie 1990, la malul Mării Negre

O zi ploioasă și gri își amestecă nuanțele închise cu valurile mării, în care parcă se scurge cenușiul mohorât al cerului. Aerul e umed, sărat și dur. Cromatica împiedică ochiul să perceapă depărtarea, limitează totul: cerul și linia orizontului par a fi bariere de fier care descurajează imaginația și libertatea, trasând frontiera unei lumi impenetrabile. Zbuciumul mării e mai greu de înțeles ca niciodată, vine de undeva dintr-un adânc întunecat, din mrejele algelor și din lumea ființelor ciudate ale nepătrunsului acvatic.

Vântul duce cu el tumultul neînțeles al mării și își amestecă alfabetul lui straniu, șuierat și dur cu alfabetul ei sărat și adânc. În bătaia lui, leagănele vechi și ruginite din curtea betonată, anostă și gri, scârțâie și induc o atmosferă obscură. Nu mai au demult scânduri și nimeni nu s-a mai dat în ele demult: doar fantoma vântului de iarnă. Lângă ele se înalță silueta ruginită a unui panou și a unui coș de baschet fără plasă. Inelul care a mai rămas e subțire și prin el se aude vântul rotindu-se. Totul se clatină aici, în această curte cu betonul crăpat, care se degradează pe zi ce trece. Fierul a căpătat culoarea brun-roșiatică a ruginii și aerul de epavă.

În această curte numită, ironic, loc de joacă pentru copii, se degradează, în vânt, în ploaie și în vaporii sărați, clădirea gri, pe la ale cărei colțuri se văd cărămizile vechi, ca rămășițele unei corăbii scufundate. Ferestrele sunt murdare, iar unele ochiuri de geam sunt sparte. Geamul subțire a fost înfrânt pe ici, pe colo, de iernile înghețate, chiar și în lucarnele de pe acoperișul din care lipsesc câteva țigle. Lucarnele par a fi ochii acestei clădiri triste, ochi goi în care adesea, iarna, se adăpostesc pescărușii.

Gura și buzele clădirii se deschid odată cu ușa mare, scorjită, de lemn. Se ivește o femeie, îmbrăcată într-un halat murdar, care, greu de crezut să fi fost vreodată alb, încălțată cu niște galoși ponosiți și roși la călcâie, ce cară două găleți cu apă murdară, cu resturi de ceapă și coji de cartofi. Pune o găleată jos și o golește pe cealaltă pe betonul din curte. Apoi, o varsă și pe cea de-a doua și se întoarce înăuntru. În urma ei, ciorile se îngământesc pe resturi pentru a găsi ceva de mâncare: tocmai fusese pregătită masa de prânz.

Dincolo de ușa mare se aud țipete și plânsete de copii, toate dominate de o voce stridentă care le poruncește tuturor să înceteze. Femeia cu glasul ascuțit privește cu dispreț arătările din fața ei și le amenință că nu vor primi nimic de mâncare dacă nu se potolesc. Ea, cu gesturile, firea și privirile caustice, e cunoscută drept Doamna, mai înainte de Revoluție, Tovarășa. Acum, însă, are pretenția să i se spună Doamna, iar cel care greșește și îi spune Tovarășa,

e fulgerat cu privirile și pedepsit. Doar atât se schimbasese aici în timpul scurs de la Revoluție.

Cu severitate, Doamna inspectează masa, în timp ce droaia de copii zgomotoși, slabi și rași în cap, se îmbulzesc, se calcă în picioare, venind să se așeze la masa lungă. Pe cimentul rece se aud scârțâind scaunele în ritmuri diverse și stranii. Doar aburul mâncării ce se apropie mai încălzește atmosfera.

Îngrijitoarea Nela, cea care aruncase apa cu resturile pe betonul din curte, vine de la bucătărie cu două oale decolorate și cu smalțul sărit, în care se află prânzul copiilor: ciorbă și mâncare de cartofi. Alături, pe masă, șaptezeci și opt de castroane mici și zgâriate, de tablă, așteaptă porția de mâncare lângă mânuțele slabe ale copiilor care bat cu lingurile în masă.

Sugarii sunt hrăniți într-o altă încăpere, de o altă îngrijitoare, Cecilia. Aceștia primesc de regulă ceai și, destul de rar, lapte îndoit cu apă. Se poate spune că e sărbătoare atunci!

Sandei, celei de-a treia îngrijitoare, îi fusese astăzi rândul în bucătărie, la gătit. Asta înseamnă că mâncarea este bună, dar, din păcate, pentru că Nela o servește, înseamnă că nimeni nu va pleca sătul de la masă, pentru că întotdeauna pune în farfurii atât cât să nu se sature niciunul.

De când sunt aici, copiii mari au învățat tabietul îngrijitoarelor: una gătește, una hrănește sugarii și una împarte mâncarea la masă. Fac cu rândul și se rotesc zilnic. Când gătește Sanda, e cel mai bine, când gătește Cecilia, mâncarea e proastă, iar când gătește Nela, mâncarea e cea mai proastă și e numai bună de aruncat la ciori. În schimb, dacă mâncarea e bună, au grijă Nela și Cecilia să nu se sature nimeni. Când împarte Sanda la masă, întotdeauna le pune mai multă, dar, ironic, atunci mâncarea e oribilă.

Copiii, așezați la masă, cu lingurile ridicate, strigă în cor:

— Mân-ca-re! Mân-ca-re!

Doamna, văzând că un scaun, la masă, e gol, tună:

— Mai lipsește unul! Nu primiți mâncare până nu vine!

Copiii își îndreaptă privirile flămânde și furioase spre locul gol și țipă:

— Să vină Oarba! Să vină Oarba!

În țipetele copiilor înfometați apare, din ușa dormitorului, mai mult umbră decât făptură, o fetiță de cinci ani, desculță, știrbă și oarbă, cu mânuțele întinse, căutând un punct de sprijin. Ochii ei sunt tulburi și pierduți într-o negură de nepătruns, într-un neant din care nu vor putea ieși niciodată. N-a văzut nicicând masa, locul ei, mereu ultimul ocupat. Pentru ea, griul obscur al clădirii și al curții a fost dintotdeauna un neant întunecat.

Ajutându-se de miros, ajunge la masă și își caută scaunul, iar când îl găsește, vrea să se așeze, dar aude cum scaunul cade și lovește cimentul rece. Băiatul de lângă ea îl trântise. Copiii râd răutacios, doamna țipă la ei, dar Oarba nu spune nimic. Tăcută, își ridică scaunul și se așază: în sfârșit masa de prânz începe.

Când Nela ajunge cu oala de ciorbă în dreptul ei, Oarba îi atinge mâinile și nu simte cicatricea de pe deget: știe, deci, că azi nu Sanda împarte mâncarea. Caută cu lingura prin ciorbă. Nu e nicio bucătică de carne. O gustă. E bună și știe pe dată că Sandei i-a fost azi rândul în bucătărie. Apoi aude vocea Nelei. Da, ea e.

Masa continuă în liniște, iar copiii sorb flămânzi din ciorba caldă, între zidurile reci și gri.

De o parte și de alta a Oarbe, cei doi băieți, Urecheatu', în dreapta, și Năsosu', în stânga, înfulecând numaidecât ciorba, termină primii de mâncat. Cele două arătări slăbănoage se diferențiază de ceilalți copii la fel de slabi și rași în cap prin câte un element fizic evident. Astfel, fața trasă și palidă a unuia e dominată de un nas enorm care contrastează cu restul corpului, iar despre celălalt, mulți spun, chicotind, că și-ar putea lua zborul, fâlfâind un pic din urechile mari și clăpăuge. Disproporționalitatea din înfățișarea celor doi băieți de opt ani a atras nu numai bătaia de joc a celor mai mari și chicotelile celor mai mici, dar și ironia Doamnei, cei doi alegându-se astfel cu câte-o poreclă: Năsosu' și Urecheatu'.

Oarba însă n-a râs niciodată de ei și chiar dacă i-ar fi putut vedea, nu ar fi râs. La fel ca ei și ca toți ceilalți, are și ea o poreclă; de fapt, nu a avut niciodată un nume sau nu știe să fi avut: din totdeauna a fost Oarba.

Tăcută, fetița soarbe încet ciorba, până când simte ceva cald în poala ei. Simte cum două linguri, una din dreapta, alta, din stânga, iau ciorbă din castronul ei și o toarnă pe ea. Apoi aude țipetele Doamnei și ale altor copii. Năsosu' și Urecheatu' aruncă în copii cu ciorbă din castronul Oarbeii.

Doamna, furioasă, cu privirea de acvilă, se îndreaptă spre ei și îi fulgeră cu vocea ei stridentă:

— Ia zi, Urecheatule, cine aruncă cu ciorbă? Sau poate-mi spui tu, Năsosule!

Cele două arătări, rânjind printre dinți, strigă în cor:

— Oarba, Doamna! Oarba!

Auzindu-i, toți copiii de la masă încep să țipe:

— Oar-ba! Oar-ba! Oar-ba!

Doamna, cu pretenția de-a fi cea care împarte dreptatea, tună:

— I-auzi, Oarbo, așa e?

Fetița nu spune nimic, iar tăcerea ei e acoperită de strigătele majorității care anunță sentința:

— La Arest cu Oarba! La Arest!

Râzând disprețuitor, Doamna hotărăște:

— Se pare că cineva nu va mânca felul doi aaaaaaazi!...

Luând-o brutal de-o mână, Doamna o ridică pe Oarba de pe scaun și strigă:

— Cecilio, ocupă-te tu de pacostea asta și du-o de-acî, că se ține numa' de prostii!

Cecilia, care între timp terminase de hrănit sugarii, vine și o ia pe Oarba, târând-o în urma ei. În mâinile ei mari, grosolane și noduroase, mânuțele fetei par să se frângă, oasele mici și proeminente ale încheieturii par să se desprindă. Îngrijitoarea târăște un copil din care, până la capătul drumului, nu va mai rămâne decât umbra.

— Iar ai încurcat-o, Oarbo! îi spune Cecilia tăios, dând din cap dezaprobat.

După ce străbat coridorul rece și obscur, ajung în dreptul ușii „Arestului”. Absurd, pe ușă scrie: „Sala de festivități”, dar în această încăpere umedă în care stropii de ploaie pătrund printr-o crăpătură din acoperiș, nu s-a ținut niciodată vreo festivitate. Aici sunt aduși copiii pedepsiți, luați din timpul mesei, flămânzi și înfrigurați. Oarba vine la Arest destul de des, fiind mereu învinuită, dar niciodată nu ripostează. Vine târâtă ca o păpușă de paie.

Cecilia deschide ușa și o împinge pe Oarba înăuntru. Lumina slabă din exterior pătrunde pentru o clipă în întunericul încăperii, se simte frigul, dar îngrijitoarea închide numaidecât ușa cu cheia și pleacă, lăsând în urmă „Sala de festivități” unde doar ploaia își consumă tristul spectacol.

Oarba se așază pe cimentul rece și își strânge genunchii la piept. Dintre toate încăperile, aceasta e cea mai rece, iar stropii de ploaie se aud căzând pe beton. În ciuda frigului și a foamei pe care le îndură de fiecare dată când vine aici, Oarbeii îi place să asculte ploaia. Stă nemișcată ore întregi și ascultă, ca un meloman ce reia aceeași bucată muzicală de zeci de ori, până când mintea lui e totuna cu muzica. Chiar dacă nu poate vedea camera, știe exact în ce loc se lovesc stropii de apă de ciment, îi simte. Stă de fiecare dată în același colț umed și alunecos, fără să scoată un sunet. Alți copii de vârsta ei, aflându-se singuri în întuneric și ne-maisuportând frigul, încep să plângă. Plânsetele lor răzbat de fiecare dată până în dormitoare. Câteodată, când urletele devin insuportabile, îngrijitoarele, pe furiș de Doamna, vin și îi scot de acolo. Dar ei îi place, pentru că e în întuneric de când se știe. De ce i-ar fi frică? Aici știe sigur că n-o ia nimeni în râs, că nimeni nu-i face vreun rău.

În ciuda făpturii ei mărunte, prinse undeva între lumea oamenilor și lumea umbrelor, e foarte puternică. Nu plânge niciodată, nu se împotrivește niciodată când e pedepsită. Îndură tot: batjocura, frigul și foamea. Îndură întunericul de când s-a născut.